

**UCHWAŁA Nr XV/136/08
RADY MIEJSKIEJ W SKALBMIERZU**

z dnia 15 grudnia 2008r.

w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Skalbmierz

Na podstawie art. 7 ust 1 pkt 6, art. 18 ust. 2 pkt 15, art 41 ust 1, art 42 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 Nr 42 poz 1591) z późniejszymi zmianami) oraz art 17 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz. 593) z późniejszymi zmianami) Rada Miejska w Skalbmierzu uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skalbmierz stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XXVIII/201/06 Rady Miejskiej w Skalbmierzu z dnia 24 kwietnia 2006r.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej: *W. Wiertel*

Załącznik do uchwały Nr XV/136/08
Rady Miejskiej w Skalbmierzu
z dnia 15 grudnia 2008r.

**Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skalbmierz
na lata 2005-2013**

Spis treści:

Wstęp

- I. Cel i proces aktualizacji strategii
 - 1.1. Gólna charakterystyka gminy
- II. Dokumenty strategiczne
- III. Diagnoza stanu gminy
 - 3.1 Demografia
 - 3.2 Specyfikacja lokalnego rynku pracy
 - 3.3 Rynek pracy i stopa bezrobocia
- IV Infrastruktura społeczna
 - 4.1 Pomoc Społeczna
 - 4.2 Oświata i wychowanie
 - 4.3 Kultura
 - 4.4 Służba zdrowia
 - 4.5 Bezpieczeństwo publiczne
 - 4.6 Aktywność społeczna mieszkańców gminy
- V. Zakres problemów społecznych występujących w gminie
 - 5.1 Udział świadczeniobiorców pomocy społecznej w liczbie mieszkańców gminy
 - 5.2 Rodziny dominujące pod względem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej
 - 5.3 Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym
 - 5.4 Gospodarstwa domowe z problemem ubóstwa
 - 5.5 Bezdomność
 - 5.6 Bezrobocie
 - 5.7 Niepełnosprawność
 - 5.8 Problemy zdrowotne
 - 5.9 Alkoholizm
 - 5.10 Przemoc w rodzinie
- VI. Zapisy uzupełniające powstałe w wyniku procesu aktualizacji GSRPS
 - 6.1 Analiza SWOT
- VII. Wizja
- VIII. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja
 - 8.1 Cele główne strategii

- 8.2 Pomoc Społeczna, polityka prorodzinna oraz jakość zamieszkiwania
- 8.3 Ochrona Zdrowia
- 8.4 Edukacja Publiczna
- 8.5 Kultura
- 8.6 Gospodarka
- 8.7 Finansowanie strategii
- IX. System wdrażania strategii
- X. System aktualizacji strategii
- XI. Monitorowanie i ocena strategii

Wstęp

Zapoczątkowany w 1990 roku proces decentralizacji i przenoszenia kompetencji na szczebel gminy objął również szeroko pojmowaną sferę polityki społecznej. Zbliżenie podmiotów polityki społecznej do społeczności lokalnych umożliwia bardziej trafne i szybsze rozpoznawanie potrzeb, dobór najbardziej skutecznych w lokalnych uwarunkowaniach metod i form działania oraz ustalenie takiej hierarchii zadań, która najtrafniej uwzględnia specyficzne dla danej gminy potrzeby. Taka polityka, realizowana z uwzględnieniem ogólnych postanowień, wynikających z ustaw i innych aktów prawnych, stwarza gminie możliwość określenia własnych preferencji w sferze rozwoju społecznego.

System pomocy społecznej został oparty na zasadzie pomocniczości, polegającej na ograniczeniu roli państwa w udzielaniu pomocy. Problemy socjalne i trudności życiowe najpierw powinny być rozwiązywane w rodzinie.

Instytucje gminne i państwowe nie powinny zastępować ludzi, rodzin i stowarzyszeń społecznych w ich naturalnych funkcjach i zadaniach, lecz świadczyć wobec nich rolę pomocniczą.

Pomoc społeczna działa w sytuacjach, w których zostały zagrożone podstawowe warunki egzystencji osoby lub rodziny bądź też jakość ich życia obniżyła się poniżej społecznie akceptowanego minimum. Jej celem jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Pomoc społeczna ma także na celu umożliwienie osobom i rodzinom bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Celem pomocy społecznej jest również zapobieganie powstawaniu marginalizacji osób i rodzin. Chodzi więc o profilaktykę, która należy do najtrudniejszych zadań pomocy społecznej, bowiem wymaga większego profesjonalizmu pracowników socjalnych, współdziałania instytucji pomocy społecznej z innymi podmiotami. Niniejsza strategia rozwiązywania problemów społecznych musi opierać się na partnerskiej współpracy i dialogu w tej dziedzinie wszystkich lokalnych instytucji rządowych, samorządowych i pozarządowych.

Sprecyzowanie w Strategii najważniejszych problemów społecznych naszej gminy, wybrane cele i hierarchia powinny przyczynić się do poprawy sytuacji osób, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Usystematyzowanie problemów doprowadzi do integracji społecznej i jednocześnie ukierunkuje działanie władz gminy. Dobra atmosfera wzajemnych relacji zapewnia akceptację pomysłów, przychylnie do nich nastawienie, co zwiększa szansę ich realizacji i powodzenie.

Przyjęcie tego dokumentu do realizacji umożliwi nie tylko budowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej w gminie, ale również stworzy większe szanse na pozyskiwanie dodatkowych źródeł zasilania finansowego. W strategii chodzi o stworzenie kompleksowego systemu działań, aby powstrzymać pojawianie się nowych obszarów problemowych i aby każdy mieszkaniec, który znajdzie się w trudnej sytuacji życiowej, miał szansę otrzymać pomoc w rozwiązywaniu jego problemów.

I. Ogólna charakterystyka gminy.

Gmina Skalbmierz położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego. Obszar gminy podzielony jest na 23 wsie oraz miasto Skalbmierz. Jest to teren typowo rolniczy. Administracyjnie w gminie obecnie zamieszkuje ogółem 7104 mieszkańców, w tym:

- w mieście 1383 mieszkańców,
- na wsi 5721 mieszkańców.

Na przełomie ostatnich trzech lat zaobserwowano ciągle spadek liczby mieszkańców zamieszkałych na terenie naszej gminy.

II. Dokumenty strategiczne.

Dokumenty strategiczne istotne dla rozwoju Gminy Skalbmierz

1. Narodowa strategia rozwoju kraju
2. Wojewódzka strategia rozwoju problemów społecznych
3. Powiatowa strategia rozwoju problemów społecznych.
4. Program profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych dla Gminy Skalbmierz.

5. Wieloletni plan inwestycyjny na lata 2007-2013.
6. Strategia rozwoju gminy 2007-2013.
7. Plan rozwoju lokalnego.

III. Diagnoza stanu gminy:

3.1. Demografia

Według stanu na dzień 31 grudnia 2007r. miasto i gminę Skalbmierz zamieszkiwało 7 104 osób, w tym 3411 mężczyzn i 3693 kobiet.

Liczbę mieszkańców w poszczególnych miejscowościach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1.

Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych gminy w 2007r.

Miejscowość	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Baranów	301	300	294
Belzów	172	175	171
Bolowiec	99	97	104
Boszczynek	189	193	183
Drożejowice	462	466	461
Grodzonowice	112	109	112
Kobylniki	117	408	402
Kózki	141	144	145
Krępice	162	166	159
Małoszów	243	240	233
Podgaje	157	157	154
Przybenice	185	188	175
Rosiejów	373	360	358
Sielec Biskupi	215	217	209
Sielec Kolonia	304	301	295
Sietejów	83	84	84
Szarbia	305	308	300
Szczekarzów	135	128	126
Tempoczków Kolonia	150	151	147
Tempoczków Rzędziny	301	296	294
Topola	1091	1072	1057
Zakrzów	211	208	211
Zakrzówek	50	51	47
Miasto Skalbmierz	1393	1382	1383
Ogółem	6951	6726	7104

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych USC.

Tabela 2.

Ruch naturalny i migracyjny na terenie gminy w 2007r.

Miejscowość	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Różnica	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Różnica
Baranów	2	4	- 2	7	6	- 1
Belzów		4	- 4	4	1	- 3
Bolowiec	3	2	- 1	3		3
Boszczynek		4	- 4	2	3	- 1
Drożejowice	7	8	- 1	10	6	- 4
Grodzonowice	2		2	1	3	
Kobylniki	2	7	- 5	3	3	0
Kózki	2	3	- 1		1	1
Krępice	1	3	- 2			
Małoszów	2	2	0	5	2	- 3
Podgaje	2	5	- 3	1	2	- 1
Przybenice	2	5	- 3	1	2	- 1
Rosiejów	3	4	- 1	4		4
Sielec Biskupi	4	5	- 1		1	1
Sielec Kolonia	1	1	0	1	1	0
Sietejów	2		2	1	1	0
Sarbia	5	3	- 2	3	4	- 1
Szczekarzów		1	1		1	1

Tempoczków Kolonia		1	1	1		1
Tempoczków Rzędziny	5	6	- 1	1		1
Topola	10	12	- 2	16	11	- 5
Zakrzów	4	2	- 2	3	1	- 2
Zakrzówek			0		4	4
Ogółem	59	82	- 29	67	53	- 6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych USC.

Zmiany liczby mieszkańców są uwarunkowane dwoma czynnikami:

- przyrostem naturalnym /różnica między urodzeniami i zgonami/,
- saldem migracji /różnica między napływem i odpływem ludności/.

Przyrost naturalny w analizowanym obszarze jest ujemny, wyniósł na koniec 2007r /- 29/ a odnotowuje się więcej zgonów niż narodzin. Jak wynika z przedstawionych danych gmina charakteryzuje się ujemnym saldem migracji /różnica między napływem i odpływem ludności wynoszącym na koniec 2007 roku /- 6/.

Strukturę ludności gminy określić można na podstawie analizy grup ludności dokonanej w poszczególnych grupach wiekowych.

Tabela 3.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy w 2007r

Grupa wiekowa	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0-18	436	490	926
wiek produkcyjny	2345	2503	4848
wiek poprodukcyjny	664	760	1424

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych USC.

Jak wynika z powyższej tabeli struktura wiekowa mieszkańców gminy przedstawia się niekorzystnie co potwierdza tezę o starzeniu się społeczeństwa.

Znaczna część społeczeństwa zbliża się do granicy wieku poprodukcyjnego, przy czym w niewystarczającym stopniu jest zastępowana przez osoby młode wkraczające w wiek produkcyjny.

Według danych na koniec 2007r. 68 % społeczeństwa Miasta i Gminy Skalbmierz stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, natomiast mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowili 12 %, osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 20 % społeczeństwa.

Do zjawisk demograficznych, które wpływają na kształtowanie się sytuacji społecznoekonomicznej gminy należy wzrost przeciętnej długości życia mieszkańców gminy.

Według prognozy demograficznej Głównego Urzędu Statystycznego do 2013r. istotnie będzie się zmieniać struktura wieku ludności. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie przyrastać, zwiększając silną presję na system opieki zdrowotnej

Dlatego też, konieczne będzie zapewnienie odpowiedniej ilości kadr zajmujących się geriatrią i gerontologią oraz opieką nad osobami starszymi. Osoby w wieku sędziwym wymagają szczególnego zainteresowania a jednocześnie pomocy i opieki ze strony bliskich jak również władz i społeczeństwa. Podstawowym zadaniem w zakresie organizacji życia osób starszych jest pozostawienie ich jak najdłużej w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Profilaktyczna służba zdrowia powinna zająć się zapobieganiem chorobom wieku starczego oraz powstrzymaniem procesu niedożywienia.

O celowości życia człowieka starszego a zwłaszcza jego użyteczności świadczy jego żywotność, aktywność indywidualna, rodzinna i społeczna. Aktywizacja środowiska winna się rozwijać poprzez Kluby Seniora, aktywne życie kulturalno-oświatowo-rozrywkowe w ogólnodostępnych świetlicach.

Wzrost udziału osób starszych w całej populacji może się przyczynić do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności - obecnie prawie 60 % niepełnosprawnych to osoby poniżej 55 roku życia.

Prognozy GUS do 2013r. zapowiadają również, że liczba dzieci i młodzieży będzie nadal maleć.

3.2. Specyfika lokalnego rynku pracy

Główną gałęzią gospodarki gminy jest rolnictwo, w związku z czym najbardziej pospolitym zajęciem zarobkowym jest praca we własnym gospodarstwie rolnym. Osoby poszukujące pracy mogą również zatrudniać się jako pracownicy najemni do pomocy przy żniwach, zbiorach, pielęgnacji roślin, itp., lecz jest to praca sezonowa. W związku z tym, że wśród pracodawców przeważają drobni przedsiębiorcy, liczba tworzonych przez nich miejsc pracy nie jest duża. Ważnym pracodawcą pozostają instytucje pań-

stwowe, takie jak szkoły czy urzędy. Słabo rozwinięty sektor usług nie stwarza dużych możliwości pracy dla osób z wykształceniem wyższym nierolniczym, co zmusza ich do migracji do większych miast. Na lokalny rynek pracy zauważalny, negatywny wpływ ma również migracja zarobkowa za granicę, która szczególnie nasiliła się po wejściu Polski w struktury Unii Europejskiej. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu ożywienie gospodarcze obszaru, większe zróżnicowanie głównych gałęzi działalności i tworzenie nowych miejsc pracy.

3.3 Rynek pracy i stopa bezrobocia

Pozycja członków rodziny na rynku pracy silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych.

Warto zauważyć, że do największych pracodawców zalicza się szkoły i urzędy - jest to typowe dla terenów rolniczych o słabo rozwiniętej i mało zdwyersyfikowanej gospodarce.

Na takich terenach podmioty świadczące usługi publiczne zatrudniają relatywnie dużo osób i stanowią pewne źródło zatrudnienia - usługi tego typu muszą być świadczone niezależnie od sytuacji na rynku.

Pracodawcami o dużym znaczeniu dla rynku pracy są:

- Urząd Gminy w Skalbmierzu,
- Szkoły Podstawowe w Skalbmierzu, Topoli,
- Gimnazjum w Skalbmierzu i Topoli
- Zespół Szkół Zawodowych w Skalbmierzu
- Centrum Kształcenia Ustawicznego
- Gminna Biblioteka Publiczna w Skalbmierzu, oraz filie w: Boszczyнку, Tempoczowie Koloni, Topoli, Drożejowicach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skalbmierzu,
- Bank Spółdzielczy w Skalbmierzu,
- Poczta Polska,
- Większe zakłady produkcyjne:
- Zakład produkcyjno budowlany „PRIMA BUD”
- Zakład produkcyjno budowlany „Szarbud”
- Zakład produkcyjny PESO
- Piekarnia
- Hurtownia art. spożywczych i przemysłowych
- Stacje paliw

Tabela 5

Liczba nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w latach 2006-2007.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminnym rejestrze 2006-2007		
	2006	2007
Zarejestrowanych podmiotów ogółem:	29	22
W tym jednoosobowa działalność gospodarcza	29	22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Skalbmierz.

Jak wynika z powyższej tabeli spada liczba rejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kazimierzy Wielkiej wynika, że w ciągu ostatnich lat systematycznie maleje liczba bezrobotnych. Spowodowane jest to głównie emigracją zarobkową.

Tabela 6.

Bezrobotni w Gminie Skalbmierz w latach 2005-2007

Stan na	Ogółem bezrobotni	kobiety	mężczyźni
31.12.2005	397	212	185
31.12.2006	387	214	173
31.12.2007	347	195	152

Źródło: PUP w Kazimierza Wielka

Tabela 7. Bezrobocie w Gminie Skalbmierz w latach 2005-2007

Gmina Skalbmierz	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych kobiet	Liczba bezrobotnych powyżej 24 miesięcy (długotrwale bezrobotnych)	Z wyższym wykształceniem	Powyżej 45 roku życia
2005	397	212	243	12	64
2006	387	214	238	14	62
2007	347	195	198	10	64

Źródło: PUP w Kazimierza Wielka

Wśród bezrobotnych w gminie Skalbmierz liczebnie przeważają kobiety. Niepokojąca jest duża grupa osób pozostająca powyżej 24 miesięcy bez pracy. Stosunkowo mało jest osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem, ale wynika to raczej ze zjawiska migracji osób wykształconych, do większych ośrodków miejskich.

IV. Infrastruktura społeczna.

4.1. Pomoc Społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu jest głównym realizatorem zadań pomocy społecznej. Realizuje statutowe zadania wynikające z ustaw dotyczących pomocy społecznej, przepisów wykonawczych wydanych na ich podstawie oraz uchwał Rady Gminy. Głównym zadaniem GOPS jest wspieranie osób i rodzin w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Podstawę realizacji zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią skoordynowane działania prowadzone przez pracowników ośrodka pomocy. Ośrodek ten mieści się w budynku Urzędu Gminy, który nie jest przystosowany do przyjęcia osób niepełnosprawnych fizycznie.

Do zadań ośrodka pomocy należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków pieniężnych; udzielanie pomocy rzeczowej; schronienia, posiłku, ubrania - osobom tego pozbawionym; świadczenie usług opiekuńczych w domu; pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne; sprawienie pogrzebu; opłacenie składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i zdrowotne, udzielenie pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem a także cały wachlarz form pomocy pozamaterialnej w ramach pracy socjalnej.

Praca socjalna jest rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania złożone i trudne. Wymagają bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych, doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włączenia się w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, który polega na mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu lokalnego potencjału.

Pomoc środowiskowa zakłada współdziałanie służb socjalnych z wieloma podmiotami, m.in. policją, sądem, placówkami służby zdrowia, szkołami, urzędami, organizacjami pozarządowymi itp.

Beneficjenci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby o niskich dochodach, bezrobotni, niepełnosprawni, przewlekle chorzy, osoby niezaradne życiowo, osoby samotne, alkoholicy, osoby opuszczające zakłady karne.

Dominującą grupę świadczeniobiorców stanowią osoby bezrobotne, a także osoby niepełnosprawne i przewlekle chore.

W zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, które wymagają pomocy osób drugich a są jej pozbawieni, ośrodek zapewnia pomoc w postaci usług opiekuńczych w domu.

Osobom starszym, wymagającym całodobowej opieki ośrodek organizuje pomoc instytucjonalną kierując je do domów pomocy społecznej na terenie powiatu lub województwa ponieważ na terenie gminy nie funkcjonują domy pomocy społecznej.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje ustawę o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003r. Dz. U 06 nr 139 poz. 992 z późniejszymi zmianami oraz ustawę o zaliczce alimentacyjnej z dnia 22 kwietnia 2005r. Dz. U nr 86 poz. 732 z późniejszymi zmianami.

Pomoc osobom z problemem uzależnień prowadzi ośrodek pomocy oraz Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy w Skalbmierzu. Aktywizacją i pomocą osobom bezrobotnym zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Kazimierzy Wielkiej.

4.2. Oświata i wychowanie

Bazę oświatowo-wychowawczą w gminie stanowią:

- Zespół Szkół Zawodowych w Skalbmierzu, w którego skład wchodzi Technikum Mechaniczne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Technikum Uzupełniające, Szkoła policealna - Technik Informatyki

- Centrum Edukacji Ustawicznej w którego skład wchodzi: Technikum Informatyczne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Szkoła Policealna.
- Zespół Placówek Oświatowych w Skalbmierzu w skład którego wchodzi:
 - oddział przedszkolny,
 - szkoła podstawowa
 - gimnazjum,
- Zespół Szkół Podstawowych w Topoli w skład którego wchodzi:
 - szkoła podstawowa
 - gimnazjum

Szkoły posiadają sale gimnastyczne i pracownie tematyczne do prowadzenia zajęć. W szkołach znajdują się stołówki w których przygotowane są posiłki dla dzieci. Do szkół funkcjonujących na terenie gminy dzieci są dowożone z 23 sołectw przez gminne autobusy. Oprócz bezpłatnego dowozu i odwozu uczniowie mają zapewnioną opiekę którą sprawują zatrudnieni przez dyrektorów szkół opiekunowie.

Szkoły na terenie gminy ściśle współpracują ze sobą w ramach wymiany doświadczeń w zakresie pracy dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej poprzez organizację wspólnych imprez, konkursów, zawodów. Wszystkie szkoły realizują również zadania wynikające ze szkolnych programów wychowawczych i profilaktycznych.

Uczniom zamieszkałym na terenie gminy na wniosek rodziców (opiekunów), a także z urzędu po spełnieniu wymogów określonych regulaminem może być przyznana pomoc materialna o charakterze socjalnym.

4.3. Kultura

W gminie Skalbmierz głównymi realizatorami działalności kulturalnej jest Miejsko Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna w Skalbmierzu oraz Placówki Oświatowe.

Działalność kulturalna gminy opiera się głównie na bogatym dziedzictwie historyczno-kulturowym Skalbmierza, promując jego bogatą historię.

Miejsko Gminny Ośrodek Kultury opracowuje corocznie kalendarz stałych imprez kulturalnych i rekreacyjnych, do których zaliczyć należy:

- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
- Dzień Kobiet
- Dzień Babci, Dziadka
- Dzień Matki
- Dzień Dziecka
- Festyny rodzinne: „Skalbmierskie Babie Lato”,
- Dożynki
- Imprezy okolicznościowe - Mikołajki, Wigilia i opłatek dla najuboższych

Oprócz cyklicznych imprez prowadzone są koła zainteresowań:

- Kółko informatyczne
- Kółko plastyczno-fotograficzne
- Kółko gier świetlicowych
- Kółko taneczne „Abra Dance”
- Chór

Przy Zespole Placówek Oświatowych w Skalbmierzu działa zespół mażoretkowy „Rytm”, który promuje gminę poprzez wyjazdy krajowe i zagraniczne zdobywając liczne nagrody i wyróżnienia.

4.4. Służba zdrowia

Na terenie gminy Skalbmierz podstawową opiekę zdrowotną nad mieszkańcami sprawuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

Ogólnym celem podstawowej opieki zdrowotnej jest zachowanie i poprawa stanu zdrowia jednostki i rodziny, połączonych wspólnym miejscem zamieszkania. Reforma służby zdrowia dała możliwość wyboru pacjentom wyboru lekarza i przychodni w której będą się leczyć w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Olbrzymia większość mieszkańców gminy korzysta z opieki Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Skalbmierzu.

Podstawowa opieka zdrowotna obejmuje świadczenia diagnostyczne, lecznicze, pielęgnacyjne i rehabilitacyjne wchodzące w zakres medycyny rodzinnej, medycyny ogólnej oraz działania prewencyjne wynikające z zagrożeń i potrzeb zdrowotnych ogółu społeczności lub poszczególnych jego mieszkańców.

Celem działania Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej jest udzielenie świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz realizowanie zadań z zakresu promocji zdrowia.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w warunkach ambulatoryjnych lub domowych, w miejscu zamiesz-

kania lub pobytu potrzebujących tych świadczeń. Świadczenia zdrowotne udzielane przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej obejmują działania związane w szczególności z: badaniem i poradą lekarską w zakresie kompetencji lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, pełną opieką stomatologiczną, specjalistyczną, ambulatoryjną opieką położniczo-ginekologiczną, pielęgniarstwem środowiskowo-rodzinnym i szkolno-wychowawczym, szczepieniami ochronnymi oraz innymi działaniami profilaktycznymi.

Podstawową opieką lekarską zapewnia mieszkańcom gminy zespół pracowników:

- 7 lekarzy: pediatra 1, internista 2, stomatolog 1, ginekolog 2, pulmonolog 1,
- 5 pielęgniarek.

Ponieważ wachlarz usług medycznych w gminie, głównie w przypadku badań specjalistycznych jest niewystarczający, pacjenci często korzystają z usług przychodni w Kazimierzy Wielkiej.

4.5. Bezpieczeństwo publiczne

Jednym z kluczowych działań wpływających na jakość życia mieszkańców gminy jest zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców gminy Skalbmierz czuwa Komisariat Policji z 7 osobową załogą. Komisariat Policji realizuje ustawowe zadania w zakresie stworzenia bezpiecznego otoczenia mieszkańcom lokalnej społeczności.

Tabela 7

Przestępczość stwierdzona w latach 2005-2007.

Rok	Zabójstwo	Rozboje i wymuszenia	Bójki i pobicia	Kradzież rzeczy	Kradzież z włamaniem	Pijani kierowcy	Pożary	Znęcanie	Inne	Ogółem przestępstw
2005	-	-	5	6	6	30	-	1	3	51
2006	-	-	2	6	5	23	-	-	-	36
2007	-	-	1	2	4	26	-	-	5	38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z komisariatu Policji w Skalbmierz

Jak wynika z powyższych danych najliczniejszą grupę przestępstw stanowią pijani kierowcy.

W roku 2007 w porównaniu do roku 2005 liczba przestępstw zmalała.

4.6. Aktywność społeczna mieszkańców gminy.

Pod względem indywidualnie pojętej aktywności obywatelskiej Gmina Skalbmierz nie należy do obszarów o dużej aktywności obywatelskiej. Sposobem na wymierną ocenę aktywności lokalnej społeczności jest analiza frekwencji w wyborach samorządowych i parlamentarnych.

Tabela 9

Aktywność społeczna mieszkańców gminy

Frekwencja w wyborach do Rady Gminy w 2006r.	53,47 %
Frekwencja w wyborach do Parlamentu w 2007r.	34,47 %
Frekwencja w wyborach na Prezydenta RP w 2005r.	
I tura	37,86 %
II tura	35,61 %

Źródło: Dane Urzędu Gminy Skalbmierz.

Przedstawione wyniki świadczą o tym, że mieszkańcy bardziej mobilizują się do głosowania podczas wyborów samorządowych, w których wynik będą miały bezpośredni wpływ na ich życie i działalność. Z drugiej - niepokojąco niska aktywność wyborców w wyborach parlamentarnych może świadczyć o małej świadomości demokratycznych mechanizmów wyboru władz państwowych i małej wierze w to, że pojedynczy głos ma duże znaczenie. Niska frekwencja może również oznaczyć niski stopień wrażliwości na sprawy ogólnie społeczne, nie dotyczące mieszkańców bezpośrednio, co jest niekorzystnym, niepożądanym zjawiskiem społecznym i utrudnia budowanie świadomego społeczeństwa obywatelskiego na przedmiotowym obszarze. Konieczne są więc działania aktywizujące lokalną społeczność, mobilizujące ją do dobrowolnej pracy w imię szeroko pojętego dobra współczesnego.

Tabela 10.

Organizacje społeczne i pozarządowe zarejestrowane na terenie Gminy Skalbmierz

Instytucja/organizacja	Pełnione role i zadania	Możliwość rozwoju działań na rzecz społeczności
Miejsko Gminny Ośrodek Kultury	Aktywizacja społeczeństwa do życia kul-	Pobudzanie do aktywnego życia kultural-

	turalnego.	nego. Pozyskiwanie środków w celu podniesienia poziomu aktywności społecznej
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Pomoc finansowa, praca socjalna i aktywizacja społeczności lokalnej	Pozyskiwanie środków w celu podniesienia poziomu aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Baranowie	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Boszczyнку	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Drożejowicach	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Kobylnikach	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Kózkach	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Krępicach	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Małoszowie	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Podgaju	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Rosiejowie	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Sielcu Kolonii	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Sarbii	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Tempoczowie Rędziny	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Topoli	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej
Ochotnicza Straż Pożarna w Skalbmierzu	Bezpieczeństwo i integracja społeczności lokalnej	Wzrost liczebności ochotników i pobudzenie aktywności społecznej

Ludowy Klub Sportowy „Victoria”	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez organizowanie meczy.	Rozwój fizyczny dzieci i młodzieży
Koło Gospodyń Wiejskich w Boszczyнку	Promowanie produktu regionalnego i zagospodarowanie czasu wolnego	Pobudzenie aktywności społeczności lokalnej.
Koło Gospodyń Wiejskich w Sielec Kolonia	Promowanie produktu regionalnego i zagospodarowanie czasu wolnego	Pobudzenie aktywności społeczności lokalnej.
Koło Gospodyń Wiejskich w Drożejowicach	Promowanie produktu regionalnego i zagospodarowanie czasu wolnego	Pobudzenie aktywności społeczności lokalnej.
Koło Gospodyń Wiejskich w Szarpii	Promowanie produktu regionalnego i zagospodarowanie czasu wolnego	Pobudzenie aktywności społeczności lokalnej.
Koło Gospodyń Wiejskich w Rosiejowie	Promowanie produktu regionalnego i zagospodarowanie czasu wolnego	Pobudzenie aktywności społeczności lokalnej.

V. Zakres problemów społecznych występujących w gminie.

5.1. Udział świadczeniobiorców pomocy społecznej w liczbie mieszkańców gminy

Zasadniczym celem działania pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc Społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W wyniku warsztatów aktualizujących strategię, w spotkaniach uczestnicy zdiagnozowali istniejące na terenie gminy problemy.

Tabela 11.

Problemy społeczne na terenie gminy

Problemy Społeczne w Gminie			
Lp	Nazwanie problemu społecznego	Przyczyny problemu społecznego	Dane potrzebne do analizy problemu i źródła ich pozyskania
1	niski stan edukacji dzieci i młodzieży	niskie wykształcenie rodziców niska motywacja rodziców i dzieci niska stopa życiowa w rodzinach nadmiar obowiązków domowych	wyniki egzaminów renoma szkół (ranking) ilość uczestników konkursów olimpiad, grup zainteresowań
2.	alkoholizm, nikotynizm wśród ludzi młodych i dorosłych	złe wzorce wyniesione z domu społeczne przyzwolenie na picie alkoholu, rozwiązłość seksualna brak przestrzegania przepisów Ustawy Przeciwdziałaniu Narkomanii i Alkoholizmowi	policja, komisja do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych, parafia dane z policji dane z GOPS-u
3	bezrobocie	brak miejsc pracy, brak zakładów pracy niechęć do pracy mała przedsiębiorczość wśród ludzi lenistwo, niezaradność życiowa nadmierna opieka społeczna nad osobami unikającymi zatrudnienia brak środków finansowych brak wzorców i motywacji rodziców	dane z PUP-u
4	przemoc w rodzinie	agresja wśród dzieci i młodzieży zacołanie brak zainteresowania i pomocy sąsiadów społeczne przyzwolenie	dane z policji dane z GOPS-u
5	słaby rozwój kulturalny i intelektualny mieszkańców	Brak pomysłów na ciekawe spędzanie czasu wolnego zły wpływ mediów, niekontrolowany dostęp do internetu	ilość uczestników konkursów olimpiad, grup zainteresowań
6	narastająca agresja wśród młodzieży	narkotyki, alkohol, rozwiązłość seksualna zły wzorzec społeczeństwa	dane z policji
7	niewystarczająca opieka nad osobami starszymi	starzenie się społeczeństwa. osamotnienie, choroby, inwalidztwo	współpraca z sołtysami i księżmi
8	dziedziczenie biedy i patologia	patologie różnica w statucie majątkowym rodziców niskie wykształcenie rodziców alkoholizm	dane z GOPS-u

Źródło: Dane wypracowane przez osoby uczestniczące w warsztatach.

Tabela 12.

Świadczenia przyznane przez MGOPS w latach 2005-2007

Wyszczególnienie	Rok	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych bez względu na ich liczbę oraz źródło finansowania	2005	437	711	2610
	2006	367	374	1271
	2007	452	331	1339
W tym:				
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych/ bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	2005	35	36	76
	2006	32	32	72
	2007	38	58	59
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę	2005	401	305	1238
	2006	335	315	1199
	2007	414	293	1280

Źródło: Dane MGOPS na podstawie sprawozdań..

Jak wynika z powyższej tabeli liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej od 2003 roku rośnie. Pomoc społeczna realizowana jest w dwóch podstawowych kierunkach: pomocy środowiskowej i pomocy instytucjonalnej. Z analizy udzielonych świadczeń z pomocy społecznej w latach 2003-2005 wynika, że z roku na rok zwiększa się ilość udzielonych świadczeń. W 2004r. zmniejszenie środków jest efektem zmiany ustawy o pomocy społecznej oraz reformy świadczeń rodzinnych

Tabela 13

Powody przyznawania pomocy społecznej

Pomoc społeczna			
	2007	2006	2005
Powody przyznawania pomocy			
Ubóstwo	100 rodzin, 397 osób	180 rodzin, 708 osób	25 rodzin, 108 osób
w tym na wsi	70 rodzin	150 rodzin	19 rodzin
Bezrobocie	94 rodzin, 411 osób	81 rodzin, 254 osób	171 rodzin, 695 osób
w tym na wsi	78 rodzin	55 rodzin	90 rodzin
Sieroctwo	2 rodziny, 9 osób	-	-
w tym na wsi	2 rodziny	-	-
Niepelnosprawność	39 rodzin, 59 osób	25 rodzin, 108 osób	50 rodzin, 162 osób
w tym na wsi	30 rodzin	20 rodzin	30 rodzin
Bezdomność	-	2 rodziny, 2 osoby	3 rodziny, 3 osoby
w tym na wsi	-	1 rodzina	1 rodzina
Długotrwała choroba	28 rodzin, 130 osób	35 rodzin, 133 osób	60 rodzin, 168 osób
w tym na wsi	20 rodzin	30 rodzin	40 rodzin
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	75 rodzin, 270 osób	10 rodzin, 26 osób	120 rodzin, 460 osób
w tym na wsi	55 rodzin	8 rodzin	92 rodziny
w tym niepełnoletnie	10 rodzin, 24 osoby	10 rodzin, 26 osób	15 rodzin, 51 osób
w tym na wsi	8 rodzin	8 rodzin	92 rodzin
Rodziny wielodzietne	22 rodziny, 130 osób	-	-
w tym na wsi	-	-	-
Przemoc	-	4 rodziny, 11 osób	2 rodziny, 9 osób
w tym na wsi	-	3 rodziny	1 rodzina
Alkoholizm	2 rodziny, osób 3	-	15 rodzin, 62 osób
w tym na wsi	1 rodzina	-	10 rodzin

Źródło: Dane MGOPS na podstawie sprawozdań..

W wielu wymienionych przypadkach, w jednej rodzinie, występowało jednocześnie kilka dysfunkcji.

Przedstawione powyżej dane ukazują, że decydującym czynnikiem przyznawania pomocy społecznej w 2007r. jest ubóstwo.

Ubóstwo samodzielnie nie występuje, jest powiązane z innymi czynnikami określonymi w powyższej tabeli. Kolejnym czynnikiem jest bezrobocie, które ma wielki wpływ na poziom bezpieczeństwa socjalnego. Tendencja ta utrzymuje się od kilku ostatnich lat.

Pomoc społeczna realizowana jest w formach pomocy pieniężnej, pomocy rzeczowej i w usługach.

Ze względu na źródło finansowania zasiłki udzielane w ramach pomocy materialnej dzielą się na zadania własne gminy i zadania zlecone.

Tabela 14.

Tabela udzielanej pomocy w latach 2005-2007

Pomoc społeczna			
Forma pomocy	2007	2006	2005
	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba rodzin objętych pomocą
Zasiłki stałe	38	32	40
Zasiłki okresowe	126	60	120
w tym			
Bezrobocie	94	40	70
Długotrwała choroba	28	15	40
Niepelnosprawność	4	5	10
Schronienie	2 osoby	0 osób	3 osoby
Posiłek	111	122	80
w tym dzieci	111	76	70
Usługi opiekuńcze	7	7	6
Zasiłki jednorazowe	106	149	130
Zasiłki specjalne jednorazowe	15	14	10
Odpłatność DPS	2 osoby	2 osoby	-
Kłeska żywiłowa	-	614	-
Ogółem liczba osób, którym przyznano pomoc	452	367	470
w tym rodzin	331	347	334

na wsi	129	274	230
Liczba osób w rodzinach	1339	1271	1292
Praca socjalna rodzin	180	160	145

Źródło: Dane MGOPS na podstawie sprawozdań..

Obecnie obserwujemy zarówno w kraju jak i w gminie bardzo wysoki wzrost liczby osób starszych. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym oraz jej procentowy udział w całej populacji wciąż rośnie. Jedną z form pomocy przyznawanych dla osób starszych są usługi opiekuńcze. Zgodnie z art. 17 i 18 ustawy o pomocy społecznej, usługi opiekuńcze przysługują osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób a są jej pozbawione lub też ich rodzina nie może tej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W pomocy społecznej dąży się, aby usługi opiekuńcze zapewnione były w miarę możliwości w miejscu zamieszkania. W przypadku kiedy realizacja usług opiekuńczych nie jest możliwa do zapewnienia w miejscu zamieszkania danej osoby wtedy osoba wymagająca stałej opieki może ubiegać się o skierowanie do domu pomocy społecznej.

Usługi opiekuńcze w gminie Skalbmierz wykonywane są przez opiekunkę zatrudnioną na podstawie umowy-zlecenia w miarę potrzeb.

Tabela 15.

Liczba objętych usługami opiekuńczymi w latach 2005-2007

Rok	Usługi opiekuńcze w domu	
	Liczba osób	Liczba świadczeń w godzinach
2005	5	756
2006	7	1250
2007	7	1260

Źródło: Dane MGOPS na podstawie sprawozdań..

5.2. Rodziny dominujące pod względem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

W 2007r ze świadczeń GOPS skorzystało 452 rodziny. Główne problemy rodzin w Gminie Skalbmierz to:

- problemy materialne spowodowane brakiem możliwości zarobkowania oraz uzależnienia od pomocy społecznej,
- uzależnienia - kryzys wartości rodzinnych, błędy wychowawcze oraz negatywny wpływ środowiska,
- rodziny niepełne - zwiększająca się liczba rozwodów, brak motywacji do zmiany stanu cywilnego szczególnie wśród młodych. Samotny rodzic nie może sprostać finansowo potrzebom socjalno-bytowym rodziny,
- wielodzietność rodzin - podstawowe potrzeby bytowe dzieci nie są w pełni zaspakajane ze względu na trudną sytuację finansową rodziny lub nieporadność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność - członkowie rodziny nie są w stanie sprostać wymaganiom związanym z zakupem leków, opieką, pielęgnacją i rehabilitacją. Często zapewnienie potrzeb chorego członka rodziny odbywa się kosztem pozostałych członków.

5.3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym.

Termin wykluczenie społeczne w polskiej pomocy społecznej jest pojęciem nowym. Używany jest do określenia pewnych zjawisk i procesów wpisanych w rzeczywistość społeczną.

Wykluczenie społeczne to sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenia i zdobywania dochodów w sposób godny.

Bieda to stan niedostatku, mierzona najczęściej poziomem dochodu. Proces wykluczenia społecznego powoduje, że osoby, rodziny i grupy społeczne funkcjonują na marginesie życia społecznego z różnych przyczyn: cech osobowości, długotrwałej choroby, niepełnosprawności, braku wykształcenia, trudności materialnych, dezorganizacji rodziny, starości, alkoholizmu, splotu innych trudności życiowych, czy wreszcie braku odpowiednich wzorców.

Osoby dotknięte wykluczeniem społecznym mają chroniczne problemy z zaspokajaniem podstawowych potrzeb, nie znajdują swojego miejsca na rynku pracy, nie dotrzymują tempa obecnej rzeczywi-

stości, czują się zagubieni. W konsekwencji zaczynają funkcjonować w wąskim świecie, wśród osób mających takie jak oni trudności, tracąc powoli więzi z pozostałymi członkami społeczności lokalnych. Z czasem czują się wyalienowani.

Rodziny te mają dzieci, które wzrastając w warunkach izolacji społecznej, w dorosłym życiu doświadczają najczęściej podobnych trudności jak ich rodzice, w konsekwencji dziedziczą biedę i niską pozycję społeczną.

Do grup najbardziej zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego zalicza się:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych,
- osoby bezrobotne, w tym szczególnie długotrwale oraz kobiety pozostające poza rynkiem pracy,
- kobiety samotnie wychowujące dzieci,
- osoby o niskich kwalifikacjach,
- osoby niepełnosprawne i przewlekłe chore,
- osoby starsze i samotne,
- osoby opuszczające zakłady karne.

Główne aspekty wykluczenia społecznego to:

- ograniczone uczestnictwo w życiu społecznym, zbiorowym, w jego ważnych obszarach,
- ograniczony dostęp do zasobów, instytucji, systemów społecznych ułatwiających (umożliwiających) uczestnictwo, integrację,
- ubóstwo i wielowymiarowa deprawacja,
- prawa socjalne realizowane w coraz bardziej ograniczonym stopniu,
- powiększenie się nierówności społecznych.

Wszelkie działania podejmowane na rzecz walki z wykluczeniem społecznym przez instytucje społeczne, winny być ukierunkowane na włączenie osób najsłabszych w życie społeczne poprzez realizację programów pomocy osobom bezrobotnym, zagrożonym ubóstwem, ludzi starszych, niepełnosprawnych, oraz przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej.

5.4. Gospodarstwa domowe z problemem ubóstwa.

W każdym społeczeństwie obok ludzi, którzy są w stanie zaspokoić wszystkie swoje potrzeby, istnieją też ludzie, którzy nie mogą zaspokoić nawet najbardziej elementarnych potrzeb.

Ubóstwo - definiuje się jedną z definicji jest to brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek. Kolejna definicja wiąże ubóstwo z potrzebami, określając je jako zjawisko społeczne, polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.

Kwestia ubóstwa określana jest w kategoriach absolutnych lub względnych. Przy pojęciu absolutnym jako kryterium ubóstwa przyjmuje się warunki materialne, nie zapewniające zaspokojenia minimalnych potrzeb człowieka. Przy pojęciu względnym ubóstwo utożsamia się z nadmiernymi różnicami w poziomie życia.

W ciągu ostatnich lat ma miejsce stopniowe narastanie zróżnicowań poziomu życia w poszczególnych regionach. Zjawisko to jest efektem szybkiej poprawy sytuacji regionów związanych z największymi aglomeracjami miejskimi przy jednoczesnym wolnym rozwoju obszarów małych miast i obszarów wiejskich.

Czynniki demograficzne oraz starzenie się społeczeństwa mają zasadnicze znaczenie dla procesów zachodzących na rynku pracy. Z powodu istniejących barier strukturalnych, ograniczających wzrost zatrudnienia oraz spowolnienia rozwoju gospodarczego czynniki demograficzne w dużej mierze przesądziły o wzroście bezrobocia.

Od 1998r w Polsce systematycznie spada liczba pracujących, rośnie liczba osób nieaktywnych zawodowo. Warunki życia mieszkańców gminy Skalbmierz w sferze zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych nie odbiegają zasadniczo o standardu w sąsiednich gminach jak również od przeciętnej sytuacji na terenach wiejskich województwa.

Ubóstwo jest traktowane jako główna przyczyna sytuacji wymagających pomocy społecznej.

W gminie Skalbmierz poziom bezrobocia silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych i przyczynia się do poszerzenia sfery ubóstwa. Brak pracy, utrata zasiłku dla bezrobotnych uniemożliwiają zarobkowanie, a dodatkowo pozostawanie w bezrobociu przez kilka lat zmniejsza szanse na ponowne zatrudnienie.

Z drugiej strony wykonywanie niskopłatnej pracy również nie zabezpiecza dochodu rodziny na wystarczającym poziomie.

Brak wystarczających środków finansowych utrudnia dostęp dzieci do edukacji na wszystkich jej etapach, zwiększa ryzyko zagrożenia gruźlicą uznaną za chorobę biednych społeczności, wymusza rezygnację z zakupu leków i leczenia się osób i członków rodzin.

Istniejąca zła sytuacja na rynku pracy powoduje utrwalanie się ubóstwa. Długotrwale ubóstwo wymusza zmianę stylu życia rodziny, powoduje wzrost poczucia beznadziejności i negatywnie wpływa na kierunek

podejmowanych decyzji. Często może oznaczać rezygnację z zakupu niezbędnych do życia artykułów takich jak lekarstwa, przybory szkolne itp.

Brak możliwości rekompensowania kolejnych potrzeb powoduje drastyczny spadek poziomu życia rodziny i może powodować powstawanie kolejnych niekorzystnych zjawisk jak: alkoholizm, przemoc w rodzinie, osłabienie więzi rodzinnych, czy nawet przestępczość. Niepokojącym zjawiskiem jest dziedziczenie biedy.

5.5. Bezdomność

- Lokalna diagnoza bezdomności

W roku 2005 zdiagnozowano na terenie gminy 3 osoby bezdomne, w roku 2006 zdiagnozowano na terenie gminy 2 osoby, w roku 2007 na terenie gminy nie zdiagnozowano osób bezdomnych.

Osoby bezdomne, korzystające ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią pojedyncze przypadki i nie są dużym obciążeniem dla gminy.

Na terenie gminy Skalbmierz nie ma noclegowni dla osób bezdomnych. Bezdomni korzystają ze Schroniska Brata Alberta w Miechowie. Trzy rodziny oczekują na przydział lokalu mieszkalnego z gminy.

5.6 Bezrobocie

Opis zjawiska:

Bezrobocie stanowi jeden z istotniejszych problemów społeczno-gospodarczych.

Opis zjawiska przedstawiono w rozdziale III Strategii.

Podstawowe przyczyny bezrobocia to:

- Likwidacja miejsc pracy (upadłość zakładów, likwidacja niektórych gałęzi przemysłu, przenoszenie produkcji)
 - Lepsza organizacja pracy, wprowadzenie technologii ograniczających zapotrzebowanie na ludzką pracę
 - Brak umiejętności dostosowania kwalifikacji zawodowych do nowoczesnych technologii
 - Nadużywanie alkoholu, uzależnienia
 - Bierność, brak ambicji zawodowych, niedostosowanie społeczne
 - Obawa przed rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej oraz wysokie obciążenia fiskalne
- Najbardziej dostrzegalne skutki bezrobocia:
- Marnowanie się potencjału ludzkiego
 - Pogorszenie nastrojów społecznych, wzrost niezadowolenia społecznego
 - Brak poczucia stabilności i bezpieczeństwa socjalnego
 - Przewlekły stres, apatia, zniechęcenie
 - Pogorszenie warunków materialnych, rozszerzanie się sfery ubóstwa.
 - Niedożywienie, pogorszenie kondycji zdrowotnej
 - Destabilizacja rodziny, upadek autorytetów
 - Ograniczanie aktywności obywatelskiej, uczestnictwa w życiu kulturalnym
 - Wzrost zjawisk negatywnych społecznie takich jak alkoholizm, narkomania, rozpad rodziny, przestępczość
 - Utrata kwalifikacji zawodowych
 - Utrata poczucia własnej wartości i szacunku dla samego siebie

5.7 Niepełnosprawność.

Definicja opracowana w polskim prawie w 1996 roku mówi, iż niepełnosprawną jest osoba, której stan fizyczny lub/i psychiczny trwale lub okresowo utrudnia lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z przyjętymi normami prawa.

Przyczyny niepełnosprawności

- Wypadki losowe (komunikacyjne, w pracy, spowodowane niebezpiecznymi zachowaniami i in.)
- Późna diagnoza wad rozwojowych noworodków
- Utrudnienie dostępu do rehabilitacji
- Wiek, choroby starcze
- Choroby cywilizacyjne
- Choroby i zaburzenia psychiczne
- Zaburzenia rozwojowe

Skutki niepełnosprawności

- Izolacja społeczna, ograniczenie kontaktów towarzyskich
- Brak poczucia stabilności i bezpieczeństwa socjalnego
- Poczucie odrzucenia, niższości, negatywny obraz własnej osoby
- Ograniczenia w podjęciu pracy zawodowej i realizacji innych planów życiowych
- Ograniczone możliwości edukacyjne
- Ograniczone możliwości komunikacyjne
- Ograniczone możliwości rozwoju kulturalnego i korzystania z dóbr kultury

- Pogorszenie sytuacji finansowej
- Zmniejszenie zakresu samodzielności, konieczność zdania się na pomoc innych osób
- Zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, trudności w pełnieniu tradycyjnych ról społecznych

W 15 % rodzin korzystających ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej występuje niepełnosprawność (niepełnosprawność przynajmniej jednego członka rodziny, w tym dzieci).

Tabela 17.

Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy na terenie gminy

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu niepełnosprawności w MGOPS	183	210	243
Rodziny korzystające ze świadczeń w Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	70	78	95

Źródło: Dane z opracowań własnych MGOPS i PCPR

5.8. Problemy zdrowotne

Ustawa o samorządzie gminnym już w 1990r. umieściła wśród zadań własnych gminy zaspakajanie potrzeb wspólnoty terytorialnej z zakresu ochrony zdrowia.

Istnieje coraz więcej dowodów wskazujących na istotną rolę czynników społeczno-gospodarczych w kształtowaniu ludzkich szans na zdrowie.

Ludzie, którzy znajdują się na dole drabiny społecznej mają dwukrotnie większą szansę zachorowania na poważną chorobę oraz na przedwczesną śmierć niż osoby znajdujące się na jej szczycie.

Niski poziom wykształcenia, złe warunki materialne, złe warunki mieszkaniowe, brak bezpieczeństwa w sferze zatrudnienia, brak wsparcia społecznego, to tylko niektóre z czynników odgrywających tu dużą rolę. Izolacja społeczna i wykluczenie ze społeczności, które najczęściej przydarzają się ludziom starsym i chorym, inwalidom, byłym więźniom, czy pacjentom szpitali psychiatrycznych są istotnie związane z większym ryzykiem przedwczesnej śmierci, a także gorszymi szansami na przeżycie np. ataku serca.

Osoby, które doświadczają mniejszego wsparcia emocjonalnego w ramach kontaktów z innymi, mają większą szansę na zaburzenia zdrowia psychicznego, wyższy poziom niepełnosprawności w razie wystąpienia choroby przewlekłej, a kobiety należące do tej kategorii - większą szansę na wystąpienie powikłań w czasie ciąży.

Czynnikiem zdrowotnym, który zasługuje na znaczną uwagę jest bieda. Biedni ludzie są bardziej narażeni na większość chorób. Z badań wynika że, iż kumulacja złej sytuacji materialnej występuje głównie wśród ludności wiejskiej i ludności małych miast do 20 tysięcy mieszkańców.

Dostęp do powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego jest w Polsce dość szeroki, jednak nie jest równy dla wszystkich kategorii społecznych. Brak dostępu do świadczeń zdrowotnych dla osób narażonych na wykluczenie społeczne, dotyczy profilaktyki, np. badań okresowych oraz braku kontynuacji leczenia, np. po udzielonej pomocy medycznej (konieczność rekonwalescencji i rehabilitacji), czy przy długotrwałych procesach leczenia (konieczność zakupu większej ilości leków). Długotrwała choroba i niepełnosprawność stanowią bardzo istotny czynnik wykluczenia społecznego.

Grupy najbiedsze dochodowo mają poważne problemy z realizacją zapisanych przez lekarzy recept. Polityka zdrowotna musi być związana ze społecznymi i gospodarczymi determinantami zdrowia. Dokończyć tego można poprzez promocję zdrowia rozumianą jako proces umożliwiający ludziom zwiększenie kontroli nad własnym zdrowiem oraz jego poprawą.

Tabela 18.

Pacjenci objęci podstawową opieką lekarską wg schorzeń w latach 2005-2007.

Lp	Rodzaj schorzenia	Liczba pacjentów objętych opieką lekarską wg schorzeń		
		Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
1.	Gruźlica	1	3	2
2.	Nowotwory	30	32	37
3.	Choroba tarczycy	55	87	92
4.	Cukrzyca	143	210	194
5.	Choroby krążenia	620	686	628
6.	Choroby układu oddechowego	52	69	89
7.	Choroby przewodu pokarmowego	21	37	48
8.	Choroby układu ruchu	62	131	238
9.	Choroby układu moczowego	-	-	5

Źródło: Dane własne Ośrodka Zdrowia w Skalbmieru

Tabela 19.

Liczba udzielonych porad w Ośrodku Zdrowia w Skalbmierzu.

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Porady ogółem	18391	17192	17568
w tym mężczyźni	7065	8562	7298
kobiety	11326	8630	10270
Porady dla dzieci	3670	3950	4633
Porady dla osób powyżej 65 lat	-	-	6600
Poradnia K			
Porady ogółem	635	1279	1115
Porady kobiet w ciąży	124	183	115
Badania cytologiczne	27	104	113

Źródło: Dane z Ośrodka Zdrowia w Skalbmierzu

5.9 Alkoholizm

Skala problemów alkoholowych zależy w znacznej mierze od postaw społeczeństwa wobec alkoholu, wiedzy na temat zagrożeń wynikających z picia, a także od wielkości spożycia napojów alkoholowych. Większość dorosłych mieszkańców naszego kraju to konsumenci napojów alkoholowych. Można ich z grubsza podzielić na trzy grupy:

- osoby kontrolujące swoje picie - także im zdarzają się epizody alkoholowe dezorganizujące życie,
- osoby nadużywające alkoholu - czyli ci, którzy piją w nieodpowiednim czasie, okolicznościach i ilościach,
- osoby uzależnione czyli ci, którzy utracili kontrolę nad swoim pićm

Planując działania gminne należy wziąć pod uwagę tzw. paradoks przewencyjny. Otóż, jak pokazują badania, wielkość szkód związanych z nadużywaniem alkoholu jest większa w grupie osób nie uzależnionych niż alkoholików.

Tych pierwszych jest po prostu kilkakrotnie więcej. W związku z tym wszelkie działania nie powinny ograniczać się jedynie do pomocy osobom uzależnionym, lecz zawierać szerszy pakiet działań ograniczających zakres szkód wynikających z nadużywania alkoholu

Tabela 20.

Liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego dla osób z problemami alkoholowymi.

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Liczba osób korzystających z porad	32	43	55

5.10. Przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest szczególnie drastycznym problemem. Sprzyja jej bierność obywateli i bezsilność służb publicznych. Przemoc w rodzinie to każde zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie (lub zaniechanie) podejmowane w rodzinie przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, naruszające prawa i dobra osobiste jej członków, powodujące cierpienia i szkody.

Z pojęciem przemocy wiążą się także inne pojęcia, takie jak maltretowanie, czy znęcanie się. Maltretowanie rozumiane jest jako każde, zamierzone lub niezamierzone, działanie osoby, społeczeństwa lub państwa, które ujemnie wpływa na zdrowie, rozwój fizyczny i psychospołeczny jednostki. Znęcanie to postępowanie określane potocznie jako okrucieństwo, dokonywane umyślnie i powodujące u ofiary nasilenie bólu fizycznego lub moralnego; popełniane jest z reguły u osób słabszych fizycznie, które nie mogą, czy też nie potrafią się bronić. Znęcanie nie mające znamion czynu jednorazowego oraz nie będące wynikiem lekkomyślności sprawcy czynu - uważane jest za przestępstwo z art. 184 Kodeksu Karnego.

Przemoc określona jest warunkami społecznymi i kulturowymi jakie kształtowały ludzi. Ludzie stają się agresywni, jeśli sami wyrastali w warunkach niesprzyjających ich rozwojowi społecznemu, jeśli w dzieciństwie nie byli akceptowani przez rodziców.

Przemoc nasilana jest przez występowanie takich zjawisk patologicznych jak: alkoholizm, narkomania, przestępczość. Mimo, iż przemoc występuje we wszystkich klasach społecznych, to jej poziom wzrasta w rodzinach zdeintegrowanych i dysfunkcyjnych, a także w rodzinach dotkniętych bezrobociem i biedą. Często wydaje się być sposobem na uniknięcie niedostatku i ubóstwa.

Wśród uwarunkowań kulturowych można między innymi wymienić: źle realizowane zadania różnych instytucji kulturowych, zakorzenione w społeczeństwie poglądy uznające stosowanie kar fizycznych za środki wychowawcze.

Zachowanie ofiar przemocy bywa niezrozumiałe, irytujące i zniechęcające do udzielenia jej pomocy. Często sprawiają wrażenie, że same nie wiedzą co chcą - składają na sprawcę przemocy skargę, po czym ją wycofują i nie chcą ukarania sprawcy. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym jest zadaniem własnym gminy.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi obliguje gminę do udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a przede wszystkim ochrony przed przemocą w rodzinie. Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Do zadań własnych gminy należy: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Gminna Komisja profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest miejscem, gdzie najczęściej zgłaszają się o pomoc członkowie rodzin z problemem alkoholowym, przede wszystkim dlatego, że komisje kierują do Sądu wnioski o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązkowego leczenia w zakładzie leczenia odwykowego.

VI. Zapisy uzupełniające powstałe w wyniku procesu aktualizacji GSRPS

Prace nad aktualizacją strategii rozpoczęły się w lipcu 2008r.

23.07.2008 odbył się pierwszy warsztat, którego celem było zdefiniowanie problemów społeczności lokalnej oraz wypracowanie kierunków działań, które w przyszłości miałyby przyczynić się do podniesienia jakości życia społeczności lokalnej. 2 września br., w Kurozwałkach przeprowadzony został drugi warsztat strategiczny, w którym uczestniczyło 26 osób. Do udziału we wspólnych spotkaniach dyskusyjnych zostali zaproszeni przedstawiciele różnych środowisk lokalnych. Osoby te aktywnie uczestniczyły w pracach grupowych, co pozwoliło na wypracowanie analizy SWOT, wizji i celów Gminy w obszarze polityki społecznej.

Powołanie Zespołu Roboczego

Nastąpiło zarządzeniem 160/08 Burmistrza Miasta i Gminy SKALBMIERZ z dnia 29 sierpnia w składzie:

Koordynator: Mirosław Magnes

Członkowie zespołu:

1. Elżbieta Wcisło
2. Agata Jackiewicz
3. Bożena Mostek
4. Krystyna Musiał
5. Piotr Binkowski
6. Elżbieta Krupa

Cele i zadania zespołu zadaniowego

Do celów zespołu zadaniowego należało:

1. przygotowanie założeń koncepcyjnych i metodologicznych do opracowania projektu strategii,
2. diagnoza sytuacji społecznej w gminie,
3. sformułowanie i wybór celów strategicznych,
4. przygotowanie listy programów operacyjnych,
5. ocena procesu budowy strategii i jej przewidywanej skuteczności,
6. zorganizowanie konsultacji społecznych projektu strategii,
7. przedłożenie projektu strategii organowi stanowiącemu gminy oraz projektu uchwały w przedmiocie sprawy,
8. promocja strategii w środowisku lokalnym.

Zespół dokonał wnikliwej analizy sytuacji gminy w obszarach: pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, ochrony zdrowia, oświaty i wychowania, a także kultury i sportu, wyłonił listę kluczowych problemów, które wymagają rozwiązania w ramach strategii. Diagnoza stanu gminy w sferze społecznej stanowiła punkt wyjścia do wyboru priorytetów i ustalenia celów strategii.

Po dokonaniu identyfikacji zdiagnozowanych problemów społecznych wyodrębniono 5 obszarów celów głównych, wokół których budowana była strategia.

Następnie, mając na uwadze złożoność problemów, dla każdego obszaru została przeprowadzona analiza SWOT, która pozwoliła na opracowanie celów szczegółowych oraz wytyczenie kierunków działań w rozwiązywaniu określonych kwestii.

6.1. Analiza SWOT:

Podstawą do określenia celów strategicznych była analiza SWOT tzn. identyfikacja słabych i mocnych stron obecnego sposobu rozwiązywania problemów społecznych oraz identyfikacja problemów grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz analiza zasobów prowadząca do określenia szans i zagrożeń w otoczeniu - analiza trendów przyszłości (analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwoliła na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy do pokonania lub zneutralizowania. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została zaplanowana do roku 2013.

W zespole zadaniowym powołanym do opracowania strategii znajdowali się przedstawiciele organizacji społecznych działających w sferze pomocy społecznej oraz inne osoby mające wpływ na kształtowanie się polityki gminy w różnych obszarach życia społeczno-gospodarczego, dlatego też konsultacje odbywały się na bieżąco w grupach roboczych.

Konsultacje obejmowały fazę identyfikacji problemów występujących w gminie jak i fazę formułowania celów strategicznych. Wyznacznikiem ustalenia kolejności celów głównych i celów szczegółowych, był rozmiar problemów poszczególnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenie gminy, określony przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu.

Po wielokrotnych spotkaniach i konsultacjach została opracowana robocza wersja projektu strategii, która następnie została poddana ocenie. Podczas spotkań roboczych, w komisji i naniesienia poprawek ustalono ostateczną wersję strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skalbmierz do 2013r.

Analiza SWOT

Pomoc społeczna - rozwiązywanie problemów alkoholowych	
Mocne strony	Słabe strony
Sprawny samorząd gminny Dobra znajomość środowiska Dobrze wykształcony personel Duży potencjał demograficzny Pozytywny stosunek samorządu do mieszkańców oraz spraw społecznych Dobrze rozwinięta pomoc społeczna Wzrost aktywności społecznej Zaangażowanie organizacji społecznych Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Mała aktywność społeczna mieszkańców Ubogi rynek pracy Starzenie się społeczeństwa Niski przyrost naturalny Brak mieszkań socjalnych Bezradność Wysokie ukryte bezrobocie Niski status materialny Brak skutecznej polityki prorodzinnej Ograniczenie funkcjonowania ośrodka, szybkiej interwencji finansowej poprzez przepisy ustawy o pomocy społecznej Duża dostępność alkoholu na rynku Zbyt mała kontrola ze strony policji
Szanse	Zagrożenia
Integracja z Unią Europejską pozyskiwanie środków Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych Dobra współpraca między jednostkami samorządowymi Współpraca MGOPS z organizacjami pozarządowymi Objęcie opieką osób niepełnosprawnych przez specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy (bus, dowóz dzieci)	Wzrost bezrobocia na skutek małej ilości inwestycji Wzrost liczby osób nadużywających alkoholu Przemoc w rodzinie Rozpad rodziny, utrata pracy, utrata zdrowia, trudności w nauce i w życiu Narkotyki i napływ dealerów na teren gminy i okoliczne miejscowości Powiększenie się dysfunkcji rodzinnych
Ochrona zdrowia	
Mocne strony	Słabe strony
Ośrodek Zdrowia Apteki Gabinety stomatologiczne Punkt konsultacyjny uzależnień	Słabo rozwinięte poradnictwo specjalistyczne Brak lekarzy specjalistów Długi czas oczekiwania na miejsce w szpitalu - leczenie uzależnień Nie najlepszy stan zdrowia (miażdżyca, otyłość) Nie wystarczająca profilaktyka
Szanse	Zagrożenia
Dofinansowanie sprzętu medycznego ze środków UE Likwidacja barier architektonicznych - środki PEFRON Tworzenie ratownictwa medycznego Podniesienie jakości usług	Niewystarczająca ilość środków z NFZ Emigracja lekarzy i pielęgniarek Niestabilne prawo dotyczące ochrony zdrowia
Edukacja publiczna	
Mocne strony	Słabe strony
Dobrze wyposażone placówki oświatowe Wysoko wykwalifikowana kadra Działalność zespołu mażorettek - promocja miasta i gminy Współpraca z rodzicami	Brak środków finansowych na reklamę szkół ponadgimnazjalnych Niski poziom nauczania w placówkach ponadgimnazjalnych Niska zdawalność matury Niski poziom wykształcenia mieszkańców

Możliwość szybkiego kontaktu na linii nauczyciel - rodzic Znajomość uczniów przez nauczycieli Wychowanie dzieci wiejskich przez pracę (zapewnienie czasu wolnego) System stypendialny dla dzieci i młodzieży	Brak możliwości logistycznych prowadzenia działalności pozalekcyjnych Brak dostępu do specjalistów na terenie gminy - logopeda, psycholog Luki edukacyjne rodziców Bieda panująca w społeczeństwie
Szanse	Zagrożenia
Stworzenie wczesnego programu wspomaganie rozwoju dziecka Tworzenie kół zainteresowań Współpraca ze specjalistami - stworzenie miejsc konsultacyjnych w gminie Tworzenie ścieżek edukacyjnych w szkołach, przeciwdziałanie patologiom Likwidacja barier architektonicznych - środki PEFRON	Małe zainteresowanie rodziców w jaki sposób dziecko spędza wolny czas Narastająca agresja wśród nieletnich Powiększająca się bieda w społeczeństwie i bezrobocie Przyzwolenie społeczne na spożywanie przez nieletnich alkoholu i palenie papierosów Mała ilość szkół średnich na terenie gminy Kontakt z większą ilością niebezpieczeństw w nowym środowisku - szkoła średnia.
Kultura	
Mocne strony	Słabe strony
Dobra baza lokalowa Wykwalifikowany personel Umiejętność organizowania imprez: - kulturalnych, - rozrywkowych - rekreacyjnych - plenerowych Umiejętność organizowania: - spektakli - koncertów - wystaw - wycieczek Umiejętność organizowania czasu pozalekcyjnego dzieciom Udzielanie pomocy instruktorskiej z zakresu: - grafiki - fotografii - plastyki - szeroko pojętej edukacji artystycznej - informatyki Umiejętność pozyskiwania sponsoringu Współpraca z instytucjami publicznymi z terenu gminy Baza rekreacyjno sportowa	Mała liczba pracowników Niskie dotacje z budżetu gminy Słaba działalność świetlic wiejskich
Szanse	Zagrożenia
Pozyskiwanie środków finansowych z funduszy przedakcesyjnych UE Możliwość zwiększenia liczby świetlic środowiskowych Wymiana kulturalna młodzieży państwami UE Wykorzystanie potencjału młodych ludzi	Brak zainteresowania społeczności ofertą kulturalną Niestabilna polityka podatkowa i finansowa państwa
Gospodarka	
Mocne strony	Słabe strony
Dobre zarządzanie gminą Ekologiczne środowisko Prężnie działająca grupa producencka Estetycznie i dobrze funkcjonujące gospodarstwa rolnicze Istnienie zbiornika wodnego - możliwość rozwoju działalności gospodarczej	Brak zakładów pracy Ukryte bezrobocie
Szanse	Zagrożenia
Migracje ludzi z miast na wieś Dobra współpraca na szczeblu wojewódzkim i centralnym Promocja gminy Integracja z UE	Emigracja młodych mieszkańców

VII. Wizja

Na podstawie przeprowadzanej diagnozy stanu obecnego oraz wykonanego zestawienia SWOT sformułowano wizję czyli pożądany obraz obszaru, który będzie efektem realizacji celów strategii.

„Gmina Skalbierz obszarem zapewniającym wysoki standard jego życia mieszkańcom, rozpoznawalnym w regionie i kraju, podkreślającym swoją unikalność zachowującym własną tożsamość”.

W wyniku warsztatów, które się odbyły w Kurozwałkach zostały wypracowane następujące propozycje wizji gminy. Te propozycje można zamknąć w następującym przypisie.

Wygląd gminy z punktu widzenia spraw społecznych za 10-15 lat.		
- ścieżki rowerowe - co spowoduje zmniejszenie otyłości	- rozwój (infrastruktury) terenu rekreacyjnego - zwłaszcza wokół zbiornika	- zwiększenie liczby miejsc pracy (rozwinęta przedsiębiorczość) dobrze rozwinięty system opieki na osobami star-
- powstanie nowego szlaku rozwój tury-	- rozwój przedsiębiorczości	

styki (związane z kąpieliskiem i obiektami rekreacyjnymi) - zwiększenie miejsc pracy - Centrum Integracji Społecznej - prężnie działające świetlice wiejskie, szero- roki wachlarz usług specjalistycznych - „Lekarz Twój Przyjaciel” - ścieżki spacerowe na wsiach - place zabaw dla dzieci na wsi - niskie bezrobocie - brak patologii	- atrakcyjny plac zabaw dla dzieci - więcej miejsc spotkań dla młodzieży (kawiarenki, kluby) - prężnie i nowoczesnie działający Dom Kultury - dostosowanie miejsc użyteczności spo- łecznej dla niepełnosprawnych - odnawiane zabytki - nowoczesne centrum medyczne - Szkoła Wyższa - kino	- szymi i niepełnosprawnym i oraz rodziną wzrost świadomości i aktywności spo- łecznej - wyższy poziom kultury i edukacji wśród mieszkańców
---	--	---

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Gmina, która będzie prowadziła swoją działalność statutową wspólnie z partnerami i mieszkańcami. Sposób działania i przyjęte priorytety opisuje misja, która brzmi następująco:

„Pełne wykorzystanie istniejącego potencjału obszaru w oparciu o zasoby środowiskowe, kulturowe i kapitał ludzki. Dążenie do rozwiązywania istniejących problemów, stymulowanie pożądaných procesów społeczno-gospodarczych oraz aktywizacja i integracja mieszkańców”.

Takie ujęcie misji gwarantuje podejmowanie działań zgodnych z założeniami strategii, skutkujących osiągnięciem pożądanęj wizji obszaru, a także pozwala na logiczne i przejrzyste ustalenie celów strategii zarówno strategicznych bardziej ogólnych, tworzących założenia dla poszczególnych grup przedsięwzięć, jak również operacyjnych - szczegółowych opisujących zestawy działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia założonych efektów.

VIII. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja.

8.1. Cele główne strategii

Po uzyskaniu akceptacji społecznej wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skalbmierz, do której będzie dążyć społeczność lokalna w wyniku wdrażania strategii oraz po przeprowadzeniu diagnozy prospektywnej przystąpiono do określenia celów głównych strategii.

Cele główne określono dla pięciu obszarów:

1. Pomoc Społeczna
2. Ochrona Zdrowia
3. Edukacja
4. Kultura
5. Gospodarka

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, analizy potencjałów wypracowano następujące cele główne:

- dla obszaru Pomocy Społecznej - dobrze rozwinięty system opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz rodziną.
- dla obszaru ochrony zdrowia - wzrost świadomości i aktywności zdrowotnej
- dla obszaru edukacji - wyższy poziom edukacji wśród mieszkańców
- dla obszaru kultury - aktywizacja społeczności lokalnej w życiu kulturalnym gminy.
- dla obszaru gospodarki - promowanie przedsiębiorczości i ożywienie gospodarcze

8.2. Pomoc Społeczna, polityka prorodzinna oraz jakość zamieszkiwania.

Cel główny:

- Dobrze rozwinięty system opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz rodziną.

Cele szczegółowe:

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- utworzenie Centrum Integracji Społecznej
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- praca socjalna,
- wnikliwa analiza problemów stworzenie punktów doradztwa,
- organizacja prac społecznie użytecznych realizowanych przez osoby bezrobotne posiadające uprawnienia do świadczeń pomocy społecznej

Problem:

Silna roszczeniowość klientów, niski poziom wykształcenia, bezradność w rozwiązywaniu własnych problemów, wysokie bezrobocie, dziedziczenie biedy, zagrożenie wykluczeniem społecznym.

Zadania:

1. Współtworzenie Centrum Integracji Społecznej
2. Pomoc w sprawowaniu opieki osobom starszym w domu

3. Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
4. Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.
5. Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Inspirowanie władz do tworzenia instytucji i organizacji samopomocowych oraz wolantariatu
7. Przygotowanie kadr pomocowych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Pomoc mieszkańcom w poprawie warunków mieszkaniowych (doradztwo, dofinansowanie).

Zadania realizowane będą w latach 2007-2013 przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy ze środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz w ramach projektów ze środków unijnych

8.3. Ochrona Zdrowia.

Cel główny:

wzrost świadomości i aktywności zdrowotnej

Cele szczegółowe:

- dobra opieka medyczna,
- poprawa dostępności lekarzy specjalistów,
- profesjonalna profilaktyka, zdrowy styl życia

Problem:

Niewystarczająca jakość usług medycznych, słabość istniejącej bazy, niedostateczna oferta profilaktyczno-korekcyjna, mentalność mieszkańców.

Zadania:

1. Współuczestniczenie Gminy w działaniach na rzecz profilaktyki, ochrony zdrowia
2. Diagnoza zagrożeń zdrowotnych i podejmowanie działań na rzecz ich zapobiegania.
3. Działania na rzecz poprawy warunków BHP w szkołach i gospodarstwach domowych
4. Edukacja do zdrowego stylu życia.
5. Wdrażanie nowych metod w skutecznej realizacji programu pomocy osobom uzależnionym.

Zadania realizowane będą w latach 2007-2013 przez Ośrodki Zdrowia, Urząd Miasta i Gminy ze środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz w ramach projektów ze środków unijnych.

8.4. Edukacja Publiczna.

Cel główny:

Wyższy poziom edukacji wśród mieszkańców.

Cele szczegółowe:

- nowoczesny system oświaty,
- dostosowanie potrzeb i form edukacji dla mieszkańców przez szkolenia i kursy
- wyrównywanie szans rozwojowych.

Problem:

Słabo zmotywowana społeczność do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, brak szkolnictwa dla osób niepełnosprawnych, słaby dostęp do edukacji multimedialnej, słabo rozwinięta pomoc psychologiczna i pedagogiczna, brak oferty dla osób starszych.

Zadania:

1. Modernizacja bazy oświatowej i placówek kulturotwórczych.
2. Dopuszczenie szkół w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.
3. Opracowanie i wdrożenie zasad dostępu do usług edukacyjnych różnych grup społecznych.
4. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
5. Likwidacja barier architektonicznych w placówkach kulturalno-oświatowych.
6. Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych
7. Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.
8. Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych.
9. Prowadzenie zajęć korekcyjno-wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi.
10. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.
11. Realizacja programu edukacja najmłodszych dzieci 3-5 lat.

Zadania realizowane będą w latach 2007-2013 przez Oświatę, Urząd Miasta i Gminy ze środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz w ramach projektów ze środków unijnych.

8.5. Kultura.

Cel główny:

Aktywizacja społeczności lokalnej w życiu kulturalnym gminy.

Cele szczegółowe:

- Aktywny rozwój kultury
- Poszerzenie działalności kulturalnej poprzez organizację imprez
- Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży
- Integracja społeczności przez aktywny udział w życiu kulturalnym

Problem:

Słabo zmotywowana społeczność lokalna, brak aktywnego uczestnictwa w organizowanych imprezach kulturalnych, brak zainteresowania osób starszych i czynnym udziałem kulturalnym.

Zadania:

1. Umiejętność organizowania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży
 - a/ Edukacja w zakresie tradycji
 - b/ Edukacja w zakresie nowoczesnych technologii
2. Działania na rzecz wzmocnienia współpracy z organizacjami społecznymi z terenu gminy (OPS, KGW)
3. Promowanie produktów regionalnych
4. Modernizacja i wyposażenie świetlic wiejskich
5. Organizowanie nowych i wypromowanie imprez cyklicznych na skalę ponadregionalną
6. Organizowanie czasu wolnego osobom starszym.

Zadania realizowane będą w latach 2007-2013 przez Miejsko Gminny Ośrodek Kultury, Urząd Miasta i Gminy ze środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz w ramach projektów ze środków unijnych.

8.6. Gospodarka.

Cel główny:

Promowanie przedsiębiorczości i ożywienie gospodarcze

Cele szczegółowe:

- Przygotowanie terenów z pełną infrastrukturą
- Stworzenie w przepisach prawa lokalowego możliwości zastosowania ulg podatkowych w celu przyciągnięcia przedsiębiorców
- Organizowanie grup producentów rolnych jako alternatywa na szybki rozwój gospodarstw rolnych

Problem:

Bezrobocie

Zadania:

1. Wprowadzenie punktu konsultacyjno-doradczego dla aktualnych i potencjalnych przedsiębiorców
2. Przygotowanie terenów z pełną infrastrukturą dla potencjalnych inwestorów
3. Stworzenie w przepisach prawa lokalowego możliwości zastosowania ulg podatkowych w celu przyciągnięcia przedsiębiorców
4. Dążenie do wypromowania regionalnego znaku jakości

Zadania realizowane będą w latach 2007-2013 przez grupy producenckie, Koła Gospodyń Wiejskich, Urząd Miasta i Gminy ze środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz w ramach projektów ze środków unijnych.

8.7. Finansowanie strategii

Zidentyfikowane cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie wymagają odpowiednich źródeł finansowania. Przewidywane źródła finansowania strategii to:

Pierwszą grupę stanowią środki finansowe wewnętrzne:

- Środki pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w strategii.
- Środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową.
- Środki budżetu samorządu powiatowego, samorządu województwa,
- Środki od lokalnych sponsorów

Druga grupa to środki finansowe zewnętrzne:

- Programy Unii Europejskiej
- Programy bilateralne
- Fundusze organizacji międzynarodowych
- Krajowe fundusze publiczne (np. PFRON)
- Fundusze prywatne, środki fundacji.

1. Środki pochodzące z Unii Europejskiej

Europejski Fundusz Społeczny - jest najważniejszym instrumentem Unii Europejskiej w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich. EFS wspiera działania podejmowane w ramach Europejskiej Strategii Zatrudnienia. Polska korzysta z możliwości, jakie stwarza Europejski Fundusz Społeczny (EFS), od początku członkostwa w Unii Europejskiej, a więc od 1 maja 2004 roku. W okresie programowania 2004-2006 ze środków EFS współfinansowane były projekty realizowane w ramach:

- 1) Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL)
- 2) II Priorytetu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR)
- 3) Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL

W obowiązującym okresie programowania 2007-2013 środki EFS finansować będą wyłącznie działania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki PO KL.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL)

Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi UE, w tym również Polską, stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Do wyzwań tych należą: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, program będzie koncentrował wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia.

Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych do których należą:

- 1) Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo
- 2) Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego
- 3) Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce
- 4) Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy
- 5) Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa
- 6) Wzrost spójności terytorialnej.

PO KL składa się z 10 priorytetów, realizowanych równolegle na poziomie centralnym i regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie to:

- I. Zatrudnienie i integracja społeczna
- II. Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego
- III. Wysoka jakość systemu oświaty
- IV. Szkolnictwo wyższe i nauka
- V. Dobre rządzenie.

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym:

- VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich
- VII. Promocja integracji społecznej
- VIII. Regionalne kadry gospodarki
- IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach
- X. Pomoc techniczna.

Ok. 60 % środków PO KL zostanie przeznaczona na wsparcie realizowane w poszczególnych regionach, zaś pozostała kwota (ok. 40 %) będzie wdrażana sektorowo przez odpowiednie resorty.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki finansowany będzie w 85 proc. ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz w 15 proc. ze środków krajowych. Całość kwoty, jaką przewidziano na realizację Programu, wynosi prawie 11,5 mld euro, w tym wkład finansowy Europejskiego Funduszu Społecznego to ponad 9,7 mld euro a pozostałą część stanowią środki krajowe.

www.efs.gov.pl

www.fundusze-strukturalne.gov.pl

www.mrr.gov.pl

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego (RPO WŚ)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013 (RPOWŚ 2007 2103) stanowi kompleksowe narzędzie prowadzenia polityki rozwoju regionu w latach 2007-2013. Program jest jednym z instrumentów realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO 2007-2013)

wspierających wzrost gospodarczy i zatrudnienie na lata 2007-2013, przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006r.

Osie priorytetowe RPOWŚ

Oś priorytetowa 1. Rozwój przedsiębiorczości

Oś priorytetowa 2. Wsparcie innowacyjności, budowa społeczeństwa informacyjnego oraz wzrost potencjału inwestycyjnego regionu

Oś priorytetowa 3. Podniesienie jakości systemu komunikacyjnego regionu

Oś priorytetowa 4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i energetycznej

Oś priorytetowa 5. Wzrost jakości infrastruktury społecznej oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe, turystykę i sport.

Oś priorytetowa 6. Wzmocnienie ośrodków miejskich i rewitalizacja małych

Oś priorytetowa 7: Pomoc techniczna

W celu przezwyciężenia barier rozwojowych przedsiębiorczości w Świętokrzyskim, w osi priorytetowej: Rozwój przedsiębiorczości Programu przewidziano bezpośrednie wsparcie inwestycyjne mikro, małych i średnich firm. Preferowane będą projekty podmiotów działających w sektorze produkcyjnym i usługowym, w tym w branży turystycznej, dzięki realizacji inwestycji generujące nowe miejsca pracy i wdrażające nowe, innowacyjne technologie i rozwiązania. Przedsiębiorstwa będą też miały możliwość uzyskania dotacji na tworzenie nowych miejsc pracy, jak również dofinansowania organizacji misji gospodarczych oraz kosztów udziału w targach.

Regiony podnoszą swą konkurencyjność również poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług sfery publicznej, tj. ochrony zdrowia, edukacji, dóbr kultury, zróżnicowanych możliwości wypoczynku i zagospodarowania czasu wolnego. Poprawa dostępu do tych usług ma duży wpływ na wzrost atrakcyjności życia w regionie, a co się z tym wiąże, pozwoli na zahamowanie odpływu ludzi młodych, szczególnie z wyższym wykształceniem, poza województwo w tym celu będzie realizowana Oś priorytetowa 5. Wzrost jakości infrastruktury społecznej oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe, turystykę i sport

www.rpo-swietokrzyskie.pl

www.sbrr.pl

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW)

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 będzie realizowany na terenie całego kraju. Podstawą jego realizacji jest opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi projekt, który został zaakceptowany przez Komitet Rozwoju Obszarów Wiejskich Unii Europejskiej (24 lipca 2007r.). Instrumenty PROW podzielono na osie, których realizacja ma się przyczynić do osiągnięcia następujących celów:

- poprawa konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa przez wspieranie restrukturyzacji, rozwoju i innowacji
- poprawa środowiska naturalnego i terenów wiejskich przez wspieranie gospodarowania gruntami;
- poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz popierania różnicowania działalności gospodarczej.

W ramach priorytetowych kierunków wsparcia obszarów wiejskich UE, zdefiniowano cztery osie:

Oś 1: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego

Oś 2: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich

Oś 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej

Oś 4: Leader

Realizacja Osi 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej będzie realizowana przez następujące działania:

- przejście do działalności pozarolniczej,
- wspieranie tworzenia i rozwoju mikro-przedsiębiorstw w celu promocji przedsiębiorczości i rozwijania ekonomicznych podstaw regionu,
- promocja turystyki,
- ochrona, podnoszenie jakości i zarządzanie dziedzictwem kulturowym;
- podstawowe usługi na rzecz gospodarki i ludności wiejskiej,
- odnowa wsi i rozwój, ochrona i podniesienie jakości wiejskiego dziedzictwa kulturowego,
- system szkoleń zawodowych dla podmiotów gospodarczych działających w obszarach objętych osią priorytetową 3,
- system zdobywania kwalifikacji i aktywizacji w celu przygotowania i wdrożenia lokalnej strategii rozwoju.

Oś 4: Leader

Leader jest podejściem wielosektorowym, przekrojowym i partnerskim, realizowanym lokalnie na określonym obszarze, umożliwiającym osiągnięcie celów osi trzeciej.

Celem osi czwartej jest przede wszystkim budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację mieszkańców oraz przyczynianie się do powstawania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja, w skutek pośredniego włączenia lokalnych grup działania w system zarządzania danym obszarem. Pomocne w osiągnięciu celów osi będą również projekty współpracy.

W ramach Leader można realizować: „małe projekty”, które mogą dotyczyć:

- organizacji szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym
- promocji i rozwoju lokalnej aktywności, w tym promocji lokalnej twórczości kulturalnej i artystycznej, z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego
- rozwoju agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich
- organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych
- zakupu oprogramowania, urządzeń i sprzętu komputerowego (w tym urządzeń i sprzętu umożliwiającego dostęp do Internetu oraz zakup usługi dostępu do Internetu) i ich udostępnianie na potrzeby społeczności wiejskiej w celu podniesienia jakości życia ludności
- renowacji, zabezpieczenia i oznakowania przydrożnych kapliczek, pomników przyrody, odkrywek geologicznych i innych miejsc i budowli charakterystycznych dla danej miejscowości
- odnawiania elewacji i dachów prywatnych budynków, ogrodzeń, oraz innych obiektów charakterystycznych dla budownictwa danego regionu
- zakupu strojów, eksponatów i innego wyposażenia dla zespołów artystycznych, zespołów folklorystycznych oraz innych grup i zespołów kultywujących miejscowe tradycje i zwyczaje
- zakupu wyposażenia świetlic wiejskich i ich remont.

www.minrol.gov.pl

Programy Wspólnot Europejskich (przykłady)

Młodzież w działaniu

www.mlodziej.org.pl

Leonardo da Vinci

<http://leonardo.org.pl>

Sokrates

www.socrates.org.pl

Kultura

www.mkidn.gov.pl (Punkt Kontaktowy Programu Kultura)

Programy bilateralne i międzynarodowe (przykłady)

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

www.programszwajcarski.gov.pl

Mechanizm Finansowy EOG

Norweski Mechanizm Finansowy

www.eog.gov.pl

Fundusze organizacji międzynarodowych

Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich (PPWOW).

Program powstał w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej i ma służyć rozwiązywaniu problemów społecznych. W dniu 7 kwietnia 2006r. podpisana została umowa pomiędzy Bankiem Światowym a polskim rządem w sprawie pożyczki na finansowanie PPWOW. Ma on trwać do końca 2009r. Program składa się z trzech części - Programu Integracji Społecznej, reformy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz kampanii informacyjno-świadomościowej na temat problemów integracji Społecznej i reformy KRUS.

Do finansowania części zadań zawartych w Strategii Rozwoju Polityki Społecznej Gminy Skalbmierz służy Program Integracji Społecznej.

Ten program to nie tylko pieniądze, ale i skuteczne narzędzia do rozwoju gminy. Samorządy gminne otrzymują wsparcie w projektowaniu lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, do ich dyspozycji jest najlepszy możliwy know how - eksperci, szkolenia, baza Dobrych Praktyk, a także wysoko kwalifikowani konsultanci, którzy na bieżąco współpracują z gminami. Gminy otrzymują też wsparcie dla

lepszego aktywizowania lokalnej społeczności, pomoc w identyfikacji lokalnych liderów, motywowaniu

ich do działania oraz w zachęcaniu mieszkańców do aktywnego włączania się w rozwiązywanie problemów społecznych. Do programu zakwalifikowano 500 na 2,5 tys. polskich gmin. Wybrano te gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, które są w najgorszej sytuacji z uwagi na mnogość problemów społecznych. Wzięto przy tym pod uwagę kilkanaście wskaźników takich jak m. in. niski dochód na mieszkańca, peryferyjność położenia, liczba klientów pomocy społecznej, struktura demograficzna, niekorzystna struktura gospodarcza i mała aktywność społeczna.

Program stworzy możliwość sfinansowania projektów dla trzech grup beneficjentów:

- ludzi starszych,
- dzieci i młodzieży,
- rodzin z dziećmi.

Pomoc dla osób starszych obejmie m.in.: usługi opiekuńcze o różnym zakresie i charakterze; środowiskowe formy opieki nad osobami w podeszłym wieku, rozwój usług wspomagających, ułatwiających codzienne funkcjonowanie /dostęp do informacji, gastronomia, transport, kształcenie ustawiczne;/ rozwój form pomocy w okresowym wyręczaniu opiekunów rodzinnych; mieszkania chronione dające możliwość maksymalnie długiej samodzielności; wspieranie różnych form samopomocy.

Pomoc dla dzieci i młodzieży obejmie m.in.: rozwój sieci świetlic środowiskowych dostępnych dla wszystkich dzieci; tworzenia klubów młodzieżowych z ofertą adekwatną dla potrzeb nastolatków opartą na samorządności i samoorganizacji z udziałem wychowawcy; tworzenie kawiarenek internetowych; tworzenie sieci poradnictwa i wspierania w sytuacjach kryzysowych i poradnictwa zawodowego dla młodzieży; tworzenie zastępczych form opieki głównie rodzinnej dla dzieci i młodzieży, której rodzice niewłaściwie wywiązują się ze swoich obowiązków.

Natomiast pomoc dla rodzin z dziećmi obejmie m.in. poradnictwo prawne, socjalne, rodzinne oraz pedagogiczno-psychologiczne; opieka instytucjonalna nad dziećmi w wieku szkolnym i młodszym; mini przedszkola lub mini żłobki o charakterze rodzinnym.

Fundusze krajowe

PFRON

1. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest funduszem celowym, którego środki przeznaczone są na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych.

Środki PFRON przeznaczone są między innymi na:

- dofinansowanie wynagrodzeń osób niepełnosprawnych
- zatrudnianie osób niepełnosprawnych
- przystosowanie nowych i istniejących miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
- sport i rekreację osób niepełnosprawnych
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny
- likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych
- wsparcie edukacji osób niepełnosprawnych
- realizację programów własnych

Celem strategicznym programu jest wyrównanie szans w zdobyciu wykształcenia przez uczniów, będących osobami niepełnosprawnymi, zamieszkujących gminy.

Cele operacyjne programu to:

- a) poprawa warunków kształcenia uczniów, będących osobami niepełnosprawnymi, zamieszkującymi gminy,
- b) umożliwienie uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej,
- c) likwidacja barier transportowych utrudniających lub uniemożliwiających pobieranie przez uczniów nauki.

Celem programu jest również wzrost udziału osób niepełnosprawnych zamieszkujących gminy w ogólnej liczbie osób pobierających naukę na poziomie ponadgimnazjalnym.

Fundusze prywatne, środki fundacji (przykłady)

Fundacja Wspomagania Wsi

Celem Fundacji jest:

1. Wspomaganie inicjatyw gospodarczych i społecznych mieszkańców wsi i małych miast oraz inicjatyw związanych z poprawą stanu infrastruktury obszarów wiejskich między innymi poprzez:

- 1) tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem,
- 2) rozwiązywanie zagadnień gospodarki ściekowej,
- 3) zaopatrzenie wsi w wodę i poprawę gospodarki wodnej wsi.
- 4) 2. Poprawa warunków życia i gospodarowania na wsi.
- 5) 3. Rozwój społeczny i kulturalny wsi.
- 6) 4. Rozwój oświaty wśród ludności wsi.
- 7) Ochrona środowiska naturalnego.

8) Wspieranie rozwoju niekonwencjonalnych źródeł energii.

9) Organizowanie opieki społecznej na wsi.

Fundacja realizuje swoje cele poprzez: udzielanie dotacji lub zwrotnej pomocy finansowej, prowadzenie doradztwa techniczno-ekonomicznego, prowadzenie szkoleń, popularyzowanie wiedzy teoretycznej i praktycznej, organizowanie wymiany młodzieży,

Fundacja realizuje swoje cele poprzez bezpośrednie prowadzenie inicjowanych przez siebie przedsięwzięć lub w formach pośrednich, poprzez udzielanie pomocy organizacyjnej lub finansowej instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym.

Fundacja Batorego

Do priorytetowych zadań Fundacji należy:

- wzmacnianie roli organizacji pozarządowych i zwiększanie aktywności obywateli
- propagowanie zasad państwa prawa i przejrzystości w życiu publicznym
- rozwijanie współpracy i solidarności międzynarodowej

Podstawową metodą Fundacji jest działalność grantodawcza.

www.batory.org.pl

Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga

Misją Fundacji jest wspieranie prac na rzecz dobra publicznego w zakresie edukacji, kultury i sztuki, ochrony zdrowia i opieki socjalnej. Zadania realizowane są między innymi poprzez: tworzenie nowoczesnych programów edukacyjnych, pomocnych w kształceniu dzieci i młodzieży wybitnie uzdolnionej, udzielanie wsparcia organizacjom skutecznie działającym na rzecz zreformowania edukacji ekonomicznej i nauki przedsiębiorczości w celu dostosowania jej do potrzeb gospodarki rynkowej, dotowanie szczególnie wartościowych działań edukacyjnych w zakresie kultury, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki i dziedzictwa kulturowego, wspieranie inicjatyw lokalnych i regionalnych.

www.kronenberg.org.pl

Fundacja PZU

Celem Fundacji jest wspieranie nowatorskich inicjatyw służących podniesieniu jakości życia społecznego oraz rozwojowi indywidualnemu.

Pomoc kierowana jest do organizacji pozarządowych prowadzących działalność w obszarze programowym Fundacji obejmującym edukację, pomoc społeczną, kulturę i sztukę oraz ochronę zdrowia.

www.pzu.pl

Pozostałe informacje nt. innych Fundacji i funduszy można znaleźć na stronie:

www.ngo.pl

IX. System wdrażania strategii.

Realizacja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych” to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej.

Strategia jest drogowskazem i instrumentem działania Burmistrza Miasta i Gminy Michała Markiewicza oraz władz samorządowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Placówek Oświatowych i Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury i innymi instytucjami działającymi na terenie gminy.

Z uwagi na fakt, że opracowana strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne musi być poddawana okresowej weryfikacji i niezbędnym zmianom.

Strategia zawiera cele główne, szczegółowe i ich rozwiązania czyli kierunki działania w stopniu stanowiącym podstawę do formułowania programów w których określa się terminy realizacji i zasady finansowania poszczególnych zadań.

Wdrożenie i aktualizacja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych”, należy do obowiązków samorządu gminnego - Burmistrza Miasta i Gminy Michała Markiewicza oraz Kierownika Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej - Elżbieta Wcisło. To oni ponoszą odpowiedzialność za całość rozwiązań zawartych w strategii oraz ich poprawne i skuteczne zrealizowanie.

Samorząd ma w szczególności zapewnić warunki niezbędne do realizacji celów zapisanych w strategii.

X. System aktualizacji strategii.

Wprawdzie strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe - w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków strategii.

Najczęściej, ze względu na zmieniające się uwarunkowania zarówno wewnątrz gminy, jak i w jej otoczeniu, modyfikacjom poddajemy zapisy w części operacyjnej strategii. Jednak najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, jaki towarzyszył tworzeniu strategii, powtarzanym w cyklach pięcioletnich. Część programowa (zadania i harmonogram) będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji co roku (jeśli będzie taka potrzeba).

Weryfikacja ta w uspołecznionym procesie, z wykorzystaniem ankiet oraz szerokim udziałem mieszkańców służyć będzie ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów strategii, zwłaszcza jej nie zrealizowanej części. W czasie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, których w dniu dzisiejszym uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem otwartym i dostępnym ogółowi społeczeństwa, dlatego też będzie na bieżąco aktualizowana stosownie do występujących problemów w gminie, zgodnie z postulatami i wnioskami przedstawicieli różnych sektorów. Współpraca sektora publicznego, prywatnego oraz organizacji pozarządowych jest dla gminy czynnikiem gwarantującym osiągnięcie zamierzonych efektów.

Pamiętać jednak należy o konsekwentnym dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców zawartych w misji, celu nadrzędnym oraz w celach głównych, te bowiem elementy strategii zmianom i modyfikacjom nie powinny być poddawane.

XI. Monitorowanie i ocena strategii

W celu oceny efektywności strategii oraz oceny zgodności z założonymi celami, gmina będzie prowadziła monitoring, czyli „śledzenie” i sprawdzanie działań zapisanych w strategii.

Monitoring powinien służyć:

1. ocenie postępu realizacji poszczególnych celów szczegółowych,
2. ocenie terminowości wykonywanych zadań,
3. korygowaniu działań jeśli nie przynoszą zamierzonych efektów,
4. wczesnemu diagnozowaniu trudności, nieprawidłowości i zagrożeń mających wpływ na poprawną realizację strategii.

Monitorowaniem strategii w imieniu samorządu zajmować się będzie Komisja Budżetu Finansów, Zdrowia, Oświaty i Spraw Socjalnych, Kultury i Sportu przy współudziale Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz zakładów realizujących cele strategii.

Zgodnie z systemem wdrożeniowym Komisja zajmować się będzie:

- monitorowaniem rezultatów wykonania poszczególnych celów szczegółowych i związanych z nimi zadań, zarówno w fazie realizacji jak i po ich zakończeniu,
- komunikacją społeczną w zakresie przyjmowania nowych programów działań
- przedkładaniem komisjom Rady Gminy informacji z przebiegu realizacji zadań umieszczonych w strategii.

Jeden raz w roku powinien być dokonywany w ramach monitoringu strategii, przegląd celów i zadań strategicznych oraz postępów i trudności w realizacji strategii.

Bazą informacji będą dane Urzędu Statystycznego, sprawozdania jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych, a także grup i środowisk biorących udział w programach związanych z realizacją poszczególnych celów strategii.

Nierozłącznym elementem monitorowania postępów w realizacji strategii jest ewaluacja skuteczności podejmowanych działań a także trafności celów i zadań w odniesieniu do potrzeb.

Ocena Strategii ma służyć oszacowaniu osiągnięcia wskaźników oddziaływania (efektów długoterminowych) i korzyści z nich płynących.